

N° 33 - HERE 1972

« POBL VREIZ »

B.P. 713

35009 - ROAZON CEDEX

KOUMANANTOU

Boutin : 6 L

Skoazell : adaleg 15 L

K.R.P. 2746-79 ROAZON

POBL VREIZ

0,50

KELAOUENN UNVANIEZ DEMOKRATEL BREIZ

DEUIT DA STOURM GAND AN UDB GORTOZ EO SIKOUR GWASKERIEN AR BOBL

PENNAD-STUR

Ar vuhez o vond, war raog, o tigas evel just diesteriou da labourerien ; setu euz petra zo bet kaoz an devezioù-mañ adarre. Ha mosien zo da lavared ex eo deuet an diesteriou-se war labourerien Breiz gwasoh 'ged war ar re all. Kalz krenvoh eo e gwirionez ar gresk-se eged ar pezh a lavar a gouarnamant (0,8 % e miz gouere) 1,3 % a lavar ar C.G.T. evid memas miz. Diskouez a ra ivez ar sifrou penaoz eo an traou o deus keraet ar muia ar re a vez muioh exomm diouto. Falloh ex a an traou evid tud Breiz eged 'vid re ar Frañs a bez raz amañ vez izelloh ar paeamantou hag eul lodenn brasoh euz an arhant a vez implijet evid ar boued, al lojeis hag an dilhad. (80 % e Breiz ha 69 % e Frañs 'vel m'eo lavaret en hol leorig « Bretagne = Colonie ».) Setu e weler aze hoaz penaoz a ra ar hapitalism 'vid lakaad e zisteriou war an dud hag ar broioù o deus dija kudennou awalh. Pa ya ar prizioù war raog n'eo ket ken skoet ar re o deus eur paeamant uhel eged ar re o deus unan izel hag e Breiz ez eus diou wech muioh a labourerien paot d'ar S.M.I.C. eged e Frañs. N'eus nemed sonjal er familhou n'in ket gouest da skolia mad o bugale. Hag an dra-se a hoarvez aliezh e Breiz. Gwechall e familhou ar bobl e veze lakaet ar vugalel da gemer eur vicher da 14 vloaz. Chenchet eo an traou ha breman felloud a ra d'an tiegeziou rei kalz deskadurezh d'o bugale, 'vid sikour anezo da gaoud eul labour. Kavet a vez aliezh awalh familhou e-leh lod euz ar vugale a ra studiu hir e-pad eo red d'ar re all mond da labourad pe da zeski ur vicher abalamour e vefe re ger paea skol dezo toud. An diforziou-se digaset gand eur gouarnamant o ren hep justis a zo poanous tre.

An U.D.B. a vo atao a du gand kement tra a raio al labourerien bodet en o sindikajou 'vid goulenn paeamantou gwelloh.

..

Ar gouarnamant a lavar n'eo ket kiriek euz kresk ar prizioù hag a lak ar gresk-se war gont exommou Europa. Setu deuet Europa da veza eur moaien da lakaad ar pezh ya fall war gein ar re all evel m'eo eur moaien da lakaad labourerien Breiz da vont kuit er hornbroioù all euz ar Frañs pe euz Europa. 'Vid labourerien-douar Breiz eo henvel, n'eo ket plijus ar pezh ar ginnig dezo ar Marhad kumun. Gouzoud a reer pegen dies eo maga loened korn ha moh e Breiz ha n'eo ket donedigex Breiz-Veur er gumuniez a hello cheñch kalz traou, kornbroioù pinvidig er viz ha kornbroioù paour er su (Itali a su) hag er hornog (Breiz...).

KUDENN VREIZ

EUZ BREST D'AN NAONED

AODOU-AN-HANTERNOZ

SANT-BRIEG :

Trouz 'zo bet e bro Sant-Brieg, e derou miz gwengolo, en-dro da 3 harz-labour.

— Da gentañ, hini ar S.M.B. (Société Métallurgique de Bretagne). Goude ur siz-huniad ar batroned o deus pleget d'al labourerien evit ar pep brasañ eus ar goulennoù.

— D'an 13 a viz gwengolo, d'o zro, tud labourdiou Centri-Béton ha Renaud a roe lañs d'un harz-labour. Seizh den ha tregont a labour en daou di-se hag an holl o deus an hevelep mistri, setu perak 'oa peurheñvel ar goulennoù lakaet a-wel gant sindikad ar C.G.T. : 0,70 lur muioh an eur hag un trizekvet miz da vezañ paeet da fin ar bloaz. Setu penaos, war-dro an 20 eus ar miz, e varne al labourerien stad an traou : « promesaou, promesaou hepken hag avel nemetken da lonkañ ».

— Met gwashoc'h 'oa an afer e labourdi Eig Dutchmann e Sant-Karreuk (mekanikoù evit ar sevel-yezh hag ar sevel-moc'h). Kevrenn C.F.D.T. al labourdi, e mezheven, 'doa roet da anaout ur c'haier-klemm displeget ennañ, war-hed 14 poent, goulennoù al labourerien. Ken dister 'voe ar pezh-hig roet gant ar batroned ma votas tud al labourdi, 75 anezho, un harz-labour « be-

tek gwelout » d'an 11 a viz gwengolo. Neuze, war an taol ar batroned a ginnigas gwellaennoù nevez :

Roet 'vefe 0,20 lur muioh an eur e miz gwengolo ha 0,30 lur d'ar re a labour en ti abaoe bloaz pe ouzhpenn (da lavarout nebeutoc'h eget an hanter eus al labourerien !) pa c'houlenne ar sindikad 0,55 lur e-giz digoll hag un trizekvet miz.

O vont war o lañs, ha digor-bras o c'halon, prest en em ziskoueze ar batroned da aotreñ ur c'homite-labourdi (hervez lezenn an 10-4-66 stag outi hini an 18-6-66), met o tiskleriañ, biskoazh kemend-all !, ne oa ket posupl dezho reiñ ur gweneg toull da oberennou sokial ar c'homite-labourdi ! Evel-just re-reizh 'vefe !

'Benn ar fin, daoust ha n'emañ ket al labourdi-se, bugel un « trust » a vro-Holland, o tennañ e vad diouzh un douar dezhañ e lod bezañ sunet ?... (Posupl 'vefe lakaat kenver-ha-kenver paeoù ar Vretoned ouz reoù labourerien Big Dutchmann e bro-Veljik ha bro-Holland).

Talañ a raio al labourerien ouzh o fatroned kalonoù-arc'hant rak plegañ na fell ket dezho. Emaint o vont war an hent digoret dezho gant kamaladed ar Joint Français e Sant-Brieg.

PENN-AR-BED

LABOUR AR BATIMENT.

Ur studiaden diwarbenn al labour er vatiment e departamant Penn ar Bed a zo bet graet gant ar C.F.D.T.

Izel tre eo ar paeamantou e-kenver ar vicher hag ar c'hornad. 1000 lur evit ar SMIC a vo da c'houlenn gant nerz e-pad an trimiziad-mañ.

Un dra all evit tregasiñ ar sindikadoù :

ar gwir da vezañ sindiket, rak 'vit pezh a sell eus difenn al labourerien dirak ar patromed emañ ar Frans er penn diwezhañ.

Red e vo ivez d'ar sindikadoù stourm a enep kement tra vez graet evit paseal kichen lezennou surentez al labour. Labour ar vatiment ez eo hini a c'hoarvez ar muiañ gwallzarvoudoù ennañ gant al labourerien : 326 616 e 1970 er Frans, 910 o doa degaset ar marv. Met ar sifrou zo

aet war gresk e-pad ar bloavezhioù diwez-
hañ pezh a zo nec'hus. Meur a abeg da se,
a wechoù al labourerien o-unan ne dao-
lont ket evezh awalc'h, met dreist-holl
bolontez ar renerien a ra fae eus lezennoù
ar surentez hag a zo atav o lakaat kadan-
soù buanoc'h evit gounit muioc'h.

**E KEMPERLE HAG ER C'HORNAD TRA
WAR DRO E KAVER KEMENT TRA A
RA EUS BREIZH UR C'HOLONI.** (Sellit
pennad-stur « Pobl Vreizh » ar miz di-
wezhañ).

Gant afer ar SAF e-pad an hanv ez eo
bet diskouezet pegen kriz eo kudenñ an
implij e bro kerne.

— an uzinoù bouet-mir o serriñ.
— harzhadegoù all o risk bezan lemet
ivez e Kemperle hag e Rosporden, evit an
tren Kemper-Paris hag hini Paris-Kemper.

— an eilerien o koll o implij er PTT
abalamour d'an automatik (41 e Kastelin,
51 e Kemperle).

— Diaesterioù e ti SOPROMER e Kon-
kerne...

« Taolet e vimp d'an traon hep ober
netra ? » a lavare Jean Colas e Kemperle...
« Nann... Fellout a ra da Kemperle be-
vañ ».

An Aotrou Pensec maer Mellac evit ar
ar SAF hag hini harzhadegoù an tren en
deus lavaret e oamp o vont « buanoc'h en
ur izel displegadur ».

Muioc'h zo c'oazh, ez eus aze kuden-
noù ur c'hOLONI.

BANALEG :

Ne fell da zen bezañ rener ar CEC, keiz
n'eo ket souezhus, ar salioù kousket a zo
koz, n'int ket tommet, ti ar rener n'eo
ket tommet kennebeut.

DEPARTAMANT ROAZON

**AR C'HONDISIIONOU-LABOUR HAG AN
TIEZ KENWERZH BRAZ.**

Un emglev zo bet sinet evit labourerien
ar Mammouth ha re « La Société Economi-
que Rennaise ». Gant an emglev-se ez eo
kresket o faeamantoù met hep mont betek
1000 lur c'hoazh. Deuet eo an emglev-se
da heul aksionoù al labourerien, war dro
Pask diwezhañ. Disonjet krenn eo bet gant

ar renerien an azgoulennoù pouezhus diwar
ar c'hondisionoù labour : kudenñ ar pred,
kudenñ an transport, kudenñ niver an im-
plijidi, rak ne vez ket kemeret labourerien
all pa ya unan bennak kuit setu abaoe ur
bloaz hanter ez eus 18 % nebeutoc'h a
dud o labourat met 'vel just ar re a zo
chomet a renk ober tout al labour memes
tra gant ar patromed pa vez roet eus un
tu e vez kemeret eus an tu all.

DEPARTAMANT AN-NAONED

KASTELLBRIANT (Châteaubriant) : An
teknikourien o deus harzet o labour e
ti Huard.

Abaoe an 23 a viz Eost hag e-pad 4
eurvezh bemdez ez eo ehanet al labour
gant 18 teknikourien ha treser yaouank. Bet
int bet micherourien uhel o ampartiz hag
heuliet o deus kentelioù evit bezañ anvet
d'ar plas o deus tremen. Met paeet int
nebeutoc'h eget araok.

An ti, gant e 1600 labourer ennañ, en
deus renerien a nac'h klask kompren o
c'houlenn. Ne ra ket droug d'ar mekanikoù
graet gant an uzin. Ar batroned a asantfe
studiañ ar gudenn etre an 20 hag ar 25
a viz gwengolo met hep reiñ sifroù.

SUCÉ : Peur e vo kempennet an hentoù-
dour, binviji-labour ar baotred a gas
traoù gant o bagoù ?

Sindikad an dud a ra gant an hentoù-
(kanolioù ha steroù) en deus dalc'het e
vodadenn-vloaz d'ar Itañ a viz gwengolo.
Prometet eo bet traoù gant kargidi ar Stad
e-keñver ar ganol a ya diouzh Naoned
betek Brest. Met en o roll-labour e vefe
mat lakaat ar soñj hiraat ar skluzioù ha
sevel ur skluz war ar ster-Liger. Paotred
ar bagoù a gas traehz hag ar re all en em
c'houlenn mar ne glasker ket kreskiñ tre-
men-didremen dija spontus ar c'hirri-
marc'hadourezh.

SANT-NAZER : al labour en arvar e ti
Babcock-Atlantique.

War ul lizher deizet d'ar 25 a viz Eost
ha kaset d'al labourerien yaouank oc'h
ober o c'hoñje, renerien Babcock a skriv
kement-mañ : « Ne vo ket posupl kemer
adarre an dud, ehanet o labour gant o
servij-soudard, e-touez al labourerien all
a vo bihanaet mat o niver hepdale. Aet o
deus ar sindikadoù da c'houlenn traoù resi-
soc'h, met en arvar. Diskleriet o deus d'an
holl pegen bras eo an dispriz diskouezet
gant Babcock-Atlantique e-keñver al la-
bourerien. Ar renerien o deus lakaet o
soñj sagrifiañ ul lod dezho cheñch tu he-
vez c'hoant kargidi ar Stad ober war-dro
an atom.

PORNIG : ur stourm e-enep da sunerezh
labourerien an hañv war vord ar mor.

Un amzer a c'hounidoù-arc'hant leun eo
an daou viz eus an hañv evit ar staliou,
tavarnioù, ostalirioù hep an disterañ aked
an daou viz eus an hañv evit ar staliou,
e-kenver ar re n'o deus nemet o fae evit
bevañ. An U.L. eus ar C.F.D.T. a ziskler
groñs an troioù-kamm graet : ur paotr
yaouank a seitek vloaz o strivañ 94 eur-
vezh pep sizhun gant ur pae kontet war

2,20 lur evit pep eur ; ur plac'h, ha ne
voe ket diskleriet d'ar « Sécurité sociale »,
tapet gant ur gwall-darvoud e-pad he
labour ha ret dezhi paeñ ar frejoù (medi-
sin, louzeier hag all) hep kaout digoll
evito ; 4 den lojet e-barz ur gambr hepken
ha dleet dezho reiñ 550 lur evit ur miz...

KOUERON : Schock-Beton klozet war-dro
kreiz miz here.

Dalc'het eo bet ur manifestadeg a sko-
zell d'ar 7 a viz gwengolo goude galv ar
sindikadoù hag ar c'hostezennoù politikel.
An dra-se n'en deus ket harzet ar rener
da gemenn e vo sekret an uzin hag adke-
meret gant « Rennaise de Préfabrication »
met hep an dud a oa implijet e-barzh.
Evel-se emañ ar jeu gant ar c'hoant-krei-
zenañ hep klask kompren an dud. Ar
vicherourien chomet c'hoazh en ti a resevo
ivez o lizher-digarg. Un niver bihan a
labourerien a c'hello bezañ implijet adarre
met hep an holl draoù gounezet gant ar
sindikadoù. E Koueron ez eus anken e pep
lec'h. Barn a reer doareoù ar gapitalourien
hep digarez.

DONJ (Donges) : goude tangwall spontus
al lestr-eoul-maen « Princess-Iren ».

Sindikad C.G.T. ar voraerien-genwerzh,
hini ar c'hirri-marc'hadourezh hag hini ar
porzhioù o deus roet d'ar pefred ur skrid-
danevell a-zivout an doareoù-gwarez a dle
bezañ heuliet e-keñver kargañ, diskargañ
ha balastrañ al listri-mor. Fazioù bras a
zo bet graet hervez. Gwelout a reont e
teu ar gounidoù araok buhez al labore-
rien gant ar baramantourien, ar re a feurm
al listri, hag an trustoù holl-c'halloudek
a ra war-dro an eoul-maen.

NAONED : 28 den kaset d'ar gêr e ti an
A.T.P.O.

Ur miz goude ma voe kemeret an ti
DUCOS gant an A.T.P.O., ez eus tud
lakaet er-maez. Koulskoude en doa pro-
metet ar rener e vefe dalc'het an holl
vicherourien gant an A.T.P.O. Graet eo bet
an dra-se met evit kuzhat ar pezh a ra
bremañ. Chom a ra an holl war evezh.

**Muioc'h a anken eget biskoazh e ti LU-
BRUN.**

Lakaet eo bet deiz an dilojañ d'un deiz
n'eo ket bet choajet c'hoazh. Met netra a
ziskouez e vo dalc'het ha kresket uzin
Naoned. Kemenn a ra adarre ar Prefed ez
eo a-enep d'an doareoù-gwerzhiañ war ar
batimanchou, nemet ma vefe evit kas ha
ledanañ an uzin war un dachenn e-kichen
Naoned. Kompren a reer gant ar pezh a
lavar ar Prefed ez eus c'hoant kuzh gounit
arc'hant gant kenberc'henned LU-BRUN.

PENNAD-STUR

Kresk ar prizioù a zo unan euz an traoù a ziskouez an inflasion a zo er Frans
hag e broioù all Europa ar hornog. Evid stourm a eneb d'an inflasion, kapitalisted
Europa a zo a du, abaoe daou vloaz, gand potred an ekonomiezh e Breiz-Veur o
klask an diskoulm en dilaour. N'omp ket boazet euz ar seurt traoù gand ar
hapitalism, kouskoude ar gouarnamant saoz zo bet ar hentañ evid sonjal sirius
e oa aze un diskoulm posubl. (« L'Expansion » miz du 1970.) Ma gresko an
dilaour, Breiz a vo skoet da gentañ evel m'eo diskouezet dija gand ar re a goll o
labour, ha gand kudenñ an implij dreist holl e Kemperle.

Kalz kudennoù all a vefe da venegi hoaz, hini ar mistri skol eilerien da
skouer, komzet a vo diouta diwezatho. Mad bez ez eus eur gudenn all :
hini an dud a ya da zastum rexin e bro-Naoned e-leh ez eus ezomm 15 000 diouto.
Ar bloavezh-mañ peogwir eo diwezat an dastumadeg ne vo ket implijet kalz
studierien hag hervez « Ouest-France » (d'ar 5 a viz gwengolo) e vo gaset tud
euz departamantoù kichen 'vel hini Roazon, hini Penn ar Bed hag hini Aodou an
Hanternoz. Bretoned eo al lodenn brasañ euz an dud-se hag ober a reont e un
niver braz a dud heb eul labour sur.

E peseurt korn-bro all euz ar frans 'vez kavet kudennoù ken
kriz 'vid an implij. Labourerien Breiz, an U.D.B. eo ar strollad
n'eus sellet euz peleh e teue an holl kudennoù-se (« Bretagne =
Colonie »). Labourerien Breiz deuit da stourm gand an U.D.B., ho
strollad, arabad chom da hortoz bremañ rag gortoz a go e gwiriono
sikour gwaskerien ar bobl.

UDB

SKOAZELLIT " POBL VREIZH "

Skoazellit Pobl Vreizh
hag ar stourm evit hor yezh
en ur gas ho profoù da :

« Pobl Vreizh »

K.R.P. 2746-79 Roazhon.

Disadv Roazon	3,00
F. M., « vid ma bado Pobl Vreizh »	100,00
S. C., an Oriant	10,00
Steven Guegueniat, Brest	50,00
Daumer Yveline, Brest	50,00
Strollad U.D.B. an Oriant	50,00
Hollad	313,00
Hollad al listennoù araog	110,30
HOLLAD	423,30

MOR-BIHAN

Man an elesionoù o tonet !...

Ya 'man ar mouezhiadegoù o tonet !
Abalamour da gement-se e vez gwelet
alies an Aotrou Bonnet war bajennoù
« Ouest-France », ur wech e-pad ur reda-
denn ronsed, ur wech o vedalennin ul lea-
nez korch, ur wech arall...

En ur ger berr e vez akustumet tamm-
ha-tamm an dud da welet pegen oberiant
eo e depute.

An ezezi nen dint ket bet ankouac'het :
gwelet eo bet hon aotrou en Edig (a zo o
c'hortoz he forzh a-c'houde tregont vle)
hag ivez e Gerveur, un douar o vervel pen-
deogwir ne chom enni uzin ebet, war ar

c'hwec'h a laboure en enezem dek vle 'zo.

An Henbont.
Diskrog-labour e ti Braff d'an 13et a viz
Gwengolo.

Ar sindikadoù C.G.T. ha C.F.D.T. en
deus galvet micherion ha micherourezed
Braff d'un diskrog labour. Petra o deus da
c'houlenn ?

— ma vo kresket o goprou : 5,5 % e
c'houlennont.

— ma vo gouarnet ar vakansoù-goañv
war-dro Nedeleg evel gwecharall.

Ar renerion a vehe ali lakat ar vakansoù-
se e diz Gouel-Mikel.

DA LENNERIEN POBL VREIZH

A-hed bloavezhioù ez eus bet savet
tabut etre un toulladig Bretoned, evit
goût penaos skrivañ brezhoneg :
Diouzh e vlev e vez anavezet al loen,
emezo, hag ho skritur eo melezeur ho
soñjoù ! Re aes, re eun, eo an doare-se
da welout an traoù : E gwirionez
muioc'h-mui a dud a gaver — tud
yaouank peurluviañ — na vern ket
nemeur dezhe e pe c'hiz skrivañ o
yezh. Soñjal a reont ne sell ket ar
gudenn-se ouzh pobl Vreizh, peogwir
ne oar-hi na lenn na skrivañ he yezh.
N'eus ket ezhomm chom stag d'ar skri-
tur-mañ-skritur pa venner difenn gwir
interesoù ar Vretoned, ha n'hon eus
ket re a nerzh dija evit an emgannoù

gwirion. Da bobl Vreizh e vo da zibab,
a-benn ar finetre eun doare hag unan
all da skrivañ ar brezhoneg. O c'hortoz,
ez eo ret-mat deomp, n'eus forzh
pegen diaes hag iskis e kavomp an
dra, degemer an div skritur, evel
m'emañ : Pep hini eus kenlaboure-
rien Pobl Vreizh a raio e-giz m'eo
kustum d'ober. Evit an anv hag ar
pennad-stur, e vint moulet pep eil miz
e doare ar skol-veur pe en doare
peurunvan.

Imprimerie Commerciale, Rennes

Rener ar gelaouenn : J.P. Gourmel.
1 000 skw tennet.

Diskleriet hervez lezenn : 4^e trim.